

สาระสำคัญของผู้พิทักษ์สิทธิ (ผู้ตรวจการแผ่นดิน) (Défenseur des droits) และคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Commission nationale consultative des droits de l'homme (CNCDH)) ของประเทศฝรั่งเศส¹

	ผู้พิทักษ์สิทธิ (ผู้ตรวจการแผ่นดิน) (Défenseur des droits)	คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Commission nationale consultative des droits de l'homme (CNCDH))
๑. ลักษณะ ขององค์กร	ผู้พิทักษ์สิทธิ (ผู้ตรวจการแผ่นดิน Défenseur des droits) เป็นองค์กรอิสระที่กำหนดให้มีขึ้นโดยมาตรา ๗๑-๑ ของรัฐธรรมนูญ โดยรายละเอียดเป็นไปตาม LOI organique n° 2011-333 du 29 mars 2011 relative au Défenseur des droits	คณะกรรมการที่ปรึกษาด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนตาม Resolution A/RES/48/134 of the General Assembly of the United Nations of 20 December 1993 concerning national institutions for the promotion and protection of human rights. และ Recommendation R (97) 14 of the Committee of Ministers of the Council of Europe of 30 September 1997 on the establishment of independent national human rights institutions ตั้งตามรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Loi n° 2007-242 du 5 mars 2007 relative à la Commission nationale consultative des droits de l'homme) รัฐกฤษฎีกาว่าด้วยองค์ประกอบและการดำเนินงานของคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Décret n°2007 1137 du 26 juillet 2007 relatif à la composition et au fonctionnement de la Commission nationale consultative des droits de l'homme)

¹ จัดทำโดย นายณภัณท์ จันทราชโลธร นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (LLM (merit) in Human Rights, Conflict and Justice, School of Oriental and African Studies (SOAS, University of London), นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายภาษี) นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเนติบัณฑิต)

	<p style="text-align: center;">ผู้พิทักษ์สิทธิ (ผู้ตรวจการแผ่นดิน) (Défenseur des droits)</p>	<p style="text-align: center;">คณะกรรมการที่ปรึกษาสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Commission nationale consultative des droits de l'homme (CNCDH))</p>
<p>๒. ออชป และวิธีการ ได้มา</p>	<p>ผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งโดยประธานาธิบดี ซึ่งในการแต่งตั้งนั้น หากผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับคะแนนเสียงไม่เห็นชอบจากคณะกรรมาธิการสามัญด้านกฎหมายของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา จำนวนไม่น้อยกว่าสามในห้า จะไม่มีสิทธิได้รับ การแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>คณะกรรมการที่ปรึกษาฯ ดำเนินการตามมติของคณะมนตรีคุ้มครอง จำนวน ๖๔ คน ประกอบด้วย (มาตรา ๕)</p> <p>๑. กรรมการ จำนวน ๓๐ คน จากองค์กรเอกชนที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยธรรม และสภาพ แร่งงาน โดยให้องค์กรเหล่านี้เสนอชื่อมาให้พิจารณาแต่งตั้ง</p> <p>๒. กรรมการ จำนวน ๓๐ คน คัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิ มนุษยชน รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญอิสระในองค์กรระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิ มนุษยชน</p> <p>๓. กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎร จำนวน ๑ คน และ วุฒิสมาชิก จำนวน ๑ คน</p> <p>๔. ผู้พิทักษ์สิทธิ (ผู้ตรวจการแผ่นดิน) จำนวน ๑ คน</p> <p>๕. กรรมการ จำนวน ๑ คน ซึ่งเป็นตัวแทนจากสภาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม</p>
	<p>ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเป็นอิสระในการ ปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่ต้องรับคำสั่งจากองค์กร กลุ่มบุคคล หรือบุคคลใด</p> <p>เพื่อประกันความเป็นอิสระ ไม่มีใครสามารถหยุดการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้ตรวจการแผ่นดินก่อนกำหนดได้ เว้นแต่คำสั่งของศาลสูง การเสนอ ความคิดเห็นหรือการดำเนินคดีใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ตรวจการ แผ่นดินไม่สามารถถูกจับกุม หรือถูกฟ้องร้อง (มาตรา ๒)</p>	<p>คณะกรรมการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และแต่งตั้งโดยสภาผู้แทนราษฎร (arrêté du Premier ministre) สำหรับคณะกรรมการซึ่ง คัดเลือกจากองค์กรตาม ๑. และคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิตาม ๒. แต่งตั้งเมื่อ ได้รับความเห็นที่เสนอโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยรองประธานสภาที่ปรึกษาแห่งรัฐ ประธานศาลสูงสุด และประธานศาลฎีกา ทั้งนี้ ความเห็นของ คณะกรรมการให้เปิดเผยต่อสาธารณะ (มาตรา ๕)</p>

	<p>ผู้พิทักษ์สิทธิ (ผู้ตรวจการแผ่นดิน) (Défenseur des droits)</p>	<p>คณะกรรมการที่ปรึกษาผู้แทนชุมชนแห่งชาติ (Commission nationale consultative des droits de l'homme (CNGDH))</p>
	<p>วาระการดำรงตำแหน่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี โดยได้รับการแต่งตั้งได้เพียงหนึ่งวาระ</p> <p>ผู้ตรวจการแผ่นดินมีผู้ช่วยจำนวน ๓ คน ซึ่งผู้ช่วยแต่ละตำแหน่งจะมีคณะกรรมการที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่อง ได้แก่</p> <p>(๑) ผู้ช่วยด้านพิทักษ์สิทธิเด็ก</p> <p>(๒) ผู้ช่วยด้านการป้องกันการใช้สิทธิและส่งเสริมความเสมอภาค และ</p> <p>(๓) ผู้ช่วยด้านจริยธรรมเกี่ยวกับความมั่นคง (มาตรา ๑๑)</p> <p>๒. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งชาติ ให้มสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อช่วยดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>วาระการดำรงตำแหน่ง</p> <p>(๑) กรรมการตาม ๑. และ ๒. มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๓ ปี</p> <p>(๒) กรรมการอื่นมีวาระเท่ากับตำแหน่งที่ดำรงอยู่ (มาตรา ๖)</p> <p>๒. สำนักงานคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้แทนชุมชนแห่งชาติ ให้มสำนักงานคณะกรรมการที่ปรึกษาผู้แทนชุมชนแห่งชาติ เพื่อช่วยการดำเนินการของสำนักงาน โดยมีเลขาธิการเป็นหัวหน้าสำนักงาน (มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖)</p>

	<p style="text-align: center;">ผู้พิทักษ์สิทธิ (ผู้ตรวจการแผ่นดิน) (Defenseur des droits)</p>	<p style="text-align: center;">คณะกรรมการที่ปรึกษาตุลาการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Commission nationale consultative des droits de l'homme (CNCDDH))</p>
<p>๓. อำนาจหน้าที่</p>	<p>ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้สอดส่องดูแลการดำเนินการของฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรมหาชน หรือทุกหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะ เพื่อให้กระทำได้สิทธิและเสรีภาพ โดยมีพันธกิจในการส่งเสริมสนับสนุนสิทธิของผู้ใช้บริการสาธารณะ และส่งเสริมการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีอำนาจหน้าที่ อาทิ</p> <p>๑. ในกรณีที่ได้รับคำร้องหรือผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจตรวจสอบการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคล โดยอาจเป็นกรณีที่มีผู้ยื่นคำร้องไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยหรือการกระทำของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองซึ่งมีปัญหากับสิทธิเด็ก การเลือกปฏิบัติ และปัญหาทางด้านจริยธรรม ซึ่งรวมถึงกรณีที่มีบุคคลไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยหรือการกระทำของหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง</p> <p>๒. ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมสิทธิและความเสมอภาค โดยส่งเสริมการตระหนักรู้ในเรื่องดังกล่าว สร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ด้านแรงงาน ที่อยู่อาศัย การศึกษา สุขภาพ ผู้พิการ และการเข้าถึงบริการสาธารณะ ตลอดจนส่งเสริมการศึกษาและวิจัยในเรื่องดังกล่าว</p> <p>๓. ในกรณีที่ศาลเห็นสมควรหรือตามคำร้องขอของผู้ศาลผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาต่อศาล (มาตรา ๓๓)</p>	<p>คณะกรรมการสามารถปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับปัญหาทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการให้ความเห็นเกี่ยวกับรัฐบัญญัติที่อยู่ระหว่างดำเนินการ และการอภิปรายในสังคมเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โดยคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>๑. เป็นที่ปรึกษาและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่นายกรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน กฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชน การให้สัตยาบันความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและมโนธรรม ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีสามารถขอความเห็นจากคณะกรรมการหรือขอให้คณะกรรมการทำการศึกษาเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการอาจเตรียมการล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหาที่อ่อนไหว (questions sensibles) และปฏิบัติการวิจัยในการเฝ้าระวัง</p> <p>๒. สนับสนุนให้มีการพูดคุยกัน (dialogue) และการอภิปรายระหว่างรัฐบาล รัฐสภา องค์กรของรัฐ และภาคประชาสังคม ในด้านสิทธิมนุษยชน</p> <p>๓. ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นสมควร คณะกรรมการสามารถดำเนินการ ดังนี้</p> <p>๓.๑ ตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลง (engagement)</p> <p>๓.๒ ให้คำปรึกษา รัฐบาลและรัฐสภาเกี่ยวกับร่างรัฐบัญญัติ</p> <p>๔. ส่งเสริมให้มีการปรึกษาหารือกันระหว่างองค์กรของรัฐและภาค</p>

<p>ผู้พิทักษ์สิทธิ (ผู้ตรวจอัยการแผ่นดิน) (Défenseur des droits)</p>	<p>คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Commission nationale consultative des droits de l'homme (CNCDDH))</p>
<p>๔. ช่วยเหลือในกระบวนการทางแพ่งหรือทางอาญา</p> <p>๕. เสนอให้มีการดำเนินการทางวินัยกับเจ้าหน้าที่ที่กระทำผิด</p> <p>๖. กำหนดแนวทางแก้ไขสำหรับการปฏิบัติที่ตรวจพบการกระทำ ความผิด และเสนอมาตรการลงโทษแก่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการอันเป็นการ เลือกปฏิบัติ</p> <p>๗. ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะให้มีการพัฒนาสิทธิของบุคคล โดยเสนอให้มีการปฏิรูปกฎหมายและระเบียบ ให้คำปรึกษาแก่ นายกรัฐมนตรีและสมาชิกวุฒิสภาเกี่ยวกับการเสนอกฎหมายที่อยู่ภายใต้ อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>๘. สนับสนุนการกำหนดท่าทีในการเจรจาระหว่างประเทศ</p> <p>๙. จัดทำและเสนอรายงานประจำปีซึ่งแสดงการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่หรือรายงานอื่น เสนอต่อประธานาธิบดี ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา (มาตรา ๓๖)</p> <p>การตรวจสอบตามคำร้อง</p> <p>บุคคลที่มีสิทธิเสนอเรื่องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้แก่</p> <p>(๑) บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล สมาคมหรือกลุ่ม บุคคล บริษัท ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรือมีข้อขัดแย้งกับ กระทรวง จังหวัด ศูนย์จัดเก็บภาษี หน่วยงานท้องถิ่น ศูนย์ดูแลสุขภาพ หรือหน่วยงานของรัฐ ในการพิจารณาวินิจฉัยที่ผิดพลาด การขาดข้อมูล</p>	<p>ประชาสังคม</p> <p>๕. มีส่วนร่วมในการให้การศึกษาและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน</p> <p>๖. ให้คำแนะนำ ฝ่ายระงับ เสนอความเห็นสาธารณะ และสร้าง ตระหนักเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนทั่วไป</p> <p>๗. คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อการ คุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และเสนอมาตรการนั้นต่อนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องได้</p> <p>๘. ให้รางวัลประจำปี "Prize for Human Rights of the French Republic - Liberty - Equality - Fraternity" สำหรับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ มีความโดดเด่นการกระทำ การศึกษาวิจัย หรือโครงการที่เป็นการส่งเสริมและ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน (มาตรา ๓)</p> <p>๙. คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อจัดทำร่าง ความเห็นและศึกษาวิจัยเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ (มาตรา ๑๑)</p> <p>นอกจากนี้ คณะกรรมการอาจดำเนินการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พิจารณาปัญหาเร่งด่วนเกี่ยวกับมนุษยธรรม และส่งเสริมการ แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับเหตุดังกล่าว</p> <p>(๒) แนะนำความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในวิกฤตการณ์ต่าง ๆ</p> <p>(๓) ศึกษามาตรการที่จะส่งเสริมการนำไปใช้ซึ่งกฎหมายมนุษยธรรม ระหว่างประเทศ</p>

	<p>ผู้พิทักษ์สิทธิ (ผู้ตรวจการแผ่นดิน) (Défenseur des droits)</p>	<p>คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Commission nationale consultative des droits de l'homme (CNCDH))</p>
<p>หรือการไม่ดำเนินการ</p>	<p>(๒) บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการเลือกปฏิบัติซึ่งต้องห้ามตามกฎหมายหรือความตกลงระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยได้ลงนามหรือสัตยาบัน</p> <p>(๓) บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือผู้ดูแลเด็กซึ่งได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิเด็ก</p> <p>(๔) บุคคลที่ได้รับความเสียหาย ครอบครัว ผู้ปกครอง ผู้ดูแลผลประโยชน์ หรือบุคคลที่พบเห็นการกระทำอันเป็นการละเมิดประมวลจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคง อาทิ ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแลขนส่งสาธารณะ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>การเสนอคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ</p> <p>ในการดำเนินการตรวจสอบ ในกรณีจำเป็น ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจสืบสวนและสัมภาษณ์ เรียกข้อมูลและเอกสารตรวจสอบสถานที่ ตลอดจนแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งด้วยข้อตกลงหรือกำหนดข้อแก้ไขที่มีผลผูกพัน นอกจากนี้ อาจมีการเสนอให้มีการปฏิบัติหรือสิทธิ และแนะนำแนวทางการดำเนินการ ในกรณีที่มีผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับคำร้องเกี่ยวกับการตีความกฎหมาย ให้ผู้ตรวจแผ่นดินปรึกษากับสภาแห่งรัฐ</p>	<p>คณะกรรมการมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่</p>